EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 10.10.2024
COM(2024) 474 final

ANNEX 5

PŘÍLOHY

[…]

ZPRÁVY KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o provádění Nástroje pro oživení a odolnost

Příloha V: Konečný příjemci v rámci Nástroje pro oživení a odolnost

Tato příloha dále objasňuje pojem konečných příjemců podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a rozsah zveřejňování údajů o 100 konečných příjemcích, kteří obdrží nejvyšší částku finančních prostředků na provádění opatření v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, jak požaduje článek 25a nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost.

Kdo je konečným příjemcem v rámci Nástroje pro oživení a odolnost?

Definice

Definice konečných příjemců vychází přímo z čl. 22 odst. 2 písm. d) nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost. V souladu s tímto ustanovením je konečným příjemcem poslední subjekt, který obdrží finanční prostředky na opatření v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a není dodavatelem ani subdodavatelem. Konečné příjemce je třeba odlišovat od příjemců Nástroje pro oživení a odolnost, kterými jsou členské státy. Vzhledem k tomu, že v jiných článcích nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost neexistuje odlišná definice konečných příjemců, musí být definice uvedená v čl. 22 odst. 2 písm. d) systematicky používána při výkladu ostatních ustanovení nařízení, zejména jeho článku 25a, v souladu se společnými zásadami výkladu a s cílem zajistit jednotné a důsledné provádění nařízení.

Některé klíčové pojmy definice vyžadují podrobnější vysvětlení:

- „*poslední subjekt*“: Konečným příjemcem může být buď fyzická osoba (např. občan), nebo právnická osoba (např. ministerstvo, veřejnoprávní subjekt, regionální nebo místní orgán veřejné správy, sdružení, charitativní organizace nebo podnik). Zprostředkující příjemci finančních prostředků (např. ministerstva nebo agentury, které nejsou zadavateli, ale pouze dále rozdělují finanční prostředky) by za poslední subjekt považováni být neměli (další pokyny viz také oddíl níže).
- „*přijímání finančních prostředků*“: Aby byl subjekt považován za konečného příjemce, měl by obdržet peněžní převod[1] na účely uvedené v opatření v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, jak je stanoveno v prováděcím rozhodnutí Rady.
- „*pro opatření Nástroje pro oživení a odolnost*“: Konečný příjemce obdrží finanční prostředky ze státního rozpočtu na provedení opatření v prováděcím rozhodnutí Rady.

[1] Pokud je konečným příjemcem (regionální/místní) orgán veřejné správy, nemusí vždy dojít k peněžnímu převodu mezi jednotlivými orgány veřejné správy. Proto se v těchto případech může jednat také o přidělení rozpočtových prostředků na platby, tj. částek, které jsou v rozpočtu k dispozici na provádění plateb v souladu s rozpočtovými závazky.

- „*který není dodavatelem ani subdodavatelem*“ V čl. 22 odst. 2 písm. d) nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost jsou koneční příjemci uvedeni jako subjekty odlišné od dodavatelů a subdodavatelů[2].

Pokud jde konkrétně o seznam 100 největších konečných příjemců, čl. 25a odst. 2 písm. c) vyžaduje, aby byla ve zveřejněných informacích uvedena „*částka obdržená každým příjemcem*“. V této souvislosti nestačí k prokázání přijetí částky pouhý příslib finančních prostředků a pouhý podpis právního závazku (např. zadání zakázky) vůči konečnému příjemci, neboť toto ustanovení (a správné určení konečných příjemců, kteří obdrželi nejvyšší částku) by mělo vycházet z plateb, které proběhly[3].

Orgány veřejné správy

Je třeba určit **zvlášť pro každé opatření**, kdo je konečným příjemcem, včetně toho, zda je orgán veřejné správy posledním subjektem přijímajícím finanční prostředky (jiným než dodavatel nebo subdodavatel). Jedním z příkladů, kdy by orgán veřejné správy mohl být považován za konečného příjemce, by byla výstavba veřejné nemocnice, pokud by orgán veřejné správy obdržel finanční prostředky a podepsal přímé smlouvy o výstavbě s dodavateli bez zapojení dalších zprostředkovatelů.

Naopak, pokud orgán veřejné správy pověří jiný subjekt podpisem smluv nezbytných k provedení opatření tak, že orgán veřejné správy nepodepisuje přímé smlouvy s dodavateli, měl by být tento subjekt, který přijímá finanční prostředky a podepisuje smlouvy, považován za konečného příjemce. Tak by tomu mohlo být například v případě, kdy orgán veřejné správy využívá pro provádění opatření samostatnou agenturu, která organizuje výzvu k podávání nabídek a podepisuje smlouvy s dodavatelem.

V případě prováděcích orgánů, které spravují finanční prostředky (např. spravují programy nepřímého financování pro malé a střední podniky nebo vládní agentura spravuje platební toky jiným orgánům veřejné správy), se tyto orgány z výše uvedených důvodů obvykle nepovažují za konečné příjemce daného opatření.

Existují také případy, kdy orgán veřejné správy může mít dvojí roli, kdy spravuje finanční prostředky pro jedno opatření a je konečným příjemcem jiného opatření. Je důležité konstatovat, že v tomto případě nebude orgán veřejné správy považován za konečného příjemce prvního opatření, zatímco v případě druhého opatření by za něj považován být měl.

[2] Pokud zadavatel přímo podepisuje smlouvy s dodavateli na provádění opatření Nástroje pro oživení a odolnost, je tento zadavatel konečným příjemcem (viz další příklady veřejných subjektů jako konečných příjemců opatření Nástroje pro oživení a odolnost níže). Mohou také nastat případy, kdy samostatná agentura nebo soukromá společnost využívá dodavatele, přičemž v takovém případě by agentura nebo soukromá společnost měla být považována za konečného příjemce.

[3] Tím není dotčena povinnost stanovená v čl. 22 odst. 2 písm. d) bodech i) až iii) nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost shromažďovat údaje o konečných příjemcích, dodavatelích, subdodavatelích a skutečných vlastnících pro účely auditu a kontroly a poskytovat srovnatelné informace o využití finančních prostředků již ve fázi závazku (tj. při uzavření grantové dohody nebo smlouvy).

Ačkoli bude vždy nutné určit, kdo je konečným příjemcem, a to pro každé opatření zvlášť, na základě výše uvedené definice je níže uvedeno několik příkladů, kdy je konečným příjemcem orgán veřejné správy. Ve všech těchto případech je veřejný subjekt posledním subjektem, který obdrží finanční prostředky na opatření v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a není dodavatelem ani subdodavatelem.

1. **V případě zcela veřejné investice, kdy veřejný subjekt obdrží finanční prostředky na opatření Nástroje pro oživení a odolnost, které je přínosné pro veřejnou sféru**. Například řecké ministerstvo infrastruktury a dopravy je určeno jako konečný příjemce pro výstavbu dálnice ve středním Řecku, zatímco dodavatelé a subdodavatelé projektu dálnice nejsou konečnými příjemci. Dalším příkladem je, že v Německu jsou ministerstva školství jednotlivých spolkových zemí konečnými příjemci prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost, které používají na nákup digitálních zařízení poskytovaných jednotlivým školám ve veřejném vlastnictví.
2. **Pokud veřejný subjekt obdrží finanční prostředky na opatření Nástroje pro oživení a odolnost, které zahrnuje poskytování služeb soukromému sektoru a/nebo občanům.** Existují dva scénáře:
   i. **Veřejný subjekt může službu poskytovat sám**, jako je tomu v případě Biotechnického vzdělávacího centra v Lublani, které bude poskytovat odbornou přípravu odborným vedoucím ve firmách, nebo Akademických lékařských center v Amsterdamu a Maastrichtu v Nizozemsku, která obdrží dotaci na poskytování služeb elektronického zdravotnictví pacientům v jejich domovech.
   ii. Veřejný subjekt by mohl **poskytování služeb zadat externímu dodavateli**, jako je tomu v případě Úřadu pro digitalizaci Rumunska, který financuje program umožňující přístup k prohlubování dovedností / změně kvalifikace zaměstnanců malých a středních podniků na základě žádostí podaných jejich zaměstnavateli, přičemž odbornou přípravu poskytují vybrané školicí firmy (za jejichž služby platí přímo Úřad pro digitalizaci Rumunska). Tyto školicí firmy jsou dodavateli, proto je nelze považovat za konečné příjemce.

Jak v bodě i), tak v bodě ii) jsou konečnými příjemci veřejné subjekty, které obdrží finanční prostředky na příslušná opatření Nástroje pro oživení a odolnost.

Holdingové společnosti

V případě holdingové společnosti, která vlastní/ovládá několik společností, je třeba v **každém jednotlivém případě** posoudit, zda pro účely nařízení o Nástroje pro oživení a odolnost tvoří skupina společností jednoho konečného příjemce.

Pokud je zakázka, grant nebo rovnocenný nástroj přidělen holdingové společnosti, závisí určení, kdo je konečným příjemcem, na tom, na jakém základě byl zakázka, grant nebo rovnocenný

nástroj přidělen. Pokud byl přidělen „jen“ holdingové společnosti (tj. nikoli jedné nebo více společnostem, které jsou součástí skupiny), je konečným příjemcem pouze holdingová společnost. Pokud by byl přidělen přímo společnostem, které jsou součástí skupiny, byly by za konečné příjemce rovněž považovány všechny zúčastněné subjekty. Pokud by byl přidělen dceřiné společnosti (tj. nikoli holdingové společnosti nebo společnostem, které jsou součástí skupiny), je konečným příjemcem tato dceřiná společnost.

Koneční příjemci reforem a opatření s nulovými náklady

„Opatření s nulovými náklady“ jsou opatření, u nichž členské státy do předběžného „odhadu nákladů“ předloženého spolu se svými plány pro oživení a odolnost nezahrnuly žádné očekávané náklady[4]. Ačkoli se to týká převážně reforem, tyto případy existují i pro investice.

Nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost nerozlišuje mezi opatřeními, která zahrnovala očekávané náklady, a opatřeními, která očekávané náklady nezahrnovala. V tomto ohledu platí povinnosti, které se vztahují na opatření Nástroje pro oživení a odolnost týkající se shromažďování a uchovávání údajů o konečných příjemcích, bez ohledu na to, zda opatření mělo očekávané náklady či nikoli. V souladu s článkem 22 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost je důležité, zda došlo k „*využívání finančních prostředků v souvislosti s opatřeními podporovanými z tohoto nástroje*“[5] , přičemž „finančními prostředky“ je třeba rozumět jakékoli veřejné financování obdržené v souvislosti s opatřeními zahrnutými do plánu pro oživení a odolnost, ať už z vnitrostátních zdrojů nebo ze zdrojů EU (nikoli pouze z Nástroje pro oživení a odolnost), v souladu s tím, co stanoví čl. 22 odst. 2 písm. d) bod iv).

- Pokud k tomuto využití veřejných prostředků dochází (bez ohledu na to, jaké byly očekávané náklady), měly by být za konečné příjemce považovány subjekty, které tyto prostředky obdrží jako poslední.
- Pokud k tomuto využití veřejných prostředků nedojde (bez ohledu na to, jaké byly očekávané náklady), neexistuje žádný konečný příjemce.

Ačkoli nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost nijak nerozlišuje právní důsledky v případě reforem a v případě investic, u reforem se předpokládá, že reformy s nulovými náklady nezahrnují vnitrostátní výdaje. Tento předpoklad lze vyvrátit, pokud prováděcí rozhodnutí Rady jasně stanoví vnitrostátní výdaje (např. provedení veřejné zakázky na zadání studie).

[4] Řada plánů pro oživení a odolnost obsahuje opatření, u nichž členský stát nepředložil žádné odhadované náklady, tzv. „opatření s nulovými náklady“. Zahrnutí opatření s nulovými náklady sice nezvyšuje finanční příděl členského státu, ale váže vyplácení podpory z Nástroje pro oživení a odolnost na dosažení milníků a cílů spojených s prováděním těchto opatření.

[5] Tím není dotčen článek 9 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost, který stanoví, že „*Reformy a investiční projekty mohou obdržet podporu z jiných programů a nástrojů Unie za předpokladu, že nepokrývá stejné náklady*.“ Pokud jde tedy o možné dvojí financování, jestliže členský stát nevykázal v rámci plánu pro oživení a odolnost žádné náklady – tj. jedná se o opatření s nulovými náklady –, nemůže z podstaty věci dojít k dvojímu financování tohoto opatření.

Rozsah podávání zpráv pro zveřejnění údajů o 100 největších konečných příjemcích

V souladu s článkem 25a nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost jsou členské státy povinny podávat zprávy o 100 konečných příjemcích, kteří obdrží nejvyšší částku finančních prostředků v rámci Nástroje pro oživení a odolnost. Za tímto účelem by mělo být zohledněno souhrnné financování obdržené na provádění opatření podporovaného z Nástroje pro oživení a odolnost (ať už je podporováno vratnou nebo nevratnou podporou) za dobu trvání Nástroje pro oživení a odolnost, tj. veškeré veřejné finanční prostředky nezbytné k provedení příslušného milníku (milníků) nebo cíle (cílů) v rámci prováděcího rozhodnutí Rady. Výše obdržených finančních prostředků by měla být pro každého konečného příjemce vypočtena kumulativním způsobem od 1. února 2020 do doby podání zprávy, a to pro všechna opatření podporovaná z Nástroje pro oživení a odolnost.

Členské státy by měly zohlednit všechna opatření zahrnutá do svých plánů pro oživení a odolnost, pokud již došlo k vyplacení prostředků konečnému příjemci, bez ohledu na to, zda členský stát už splnil příslušné milníky a cíle, předložil žádost o platbu nebo obdržel finanční prostředky v rámci nástroje. Je tomu tak proto, že členské státy obdrží platby *ex post*, jakmile Komise posoudí, že příslušné milníky a cíle byly uspokojivě splněny (a nezávisle na vzniklých výdajích).

Poskytované údaje

Článek 25a nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost stanoví, které údaje je třeba zveřejnit, a to:

a. v případě právnických osob úplný oficiální název příjemce finančních prostředků a jeho identifikační číslo pro účely DPH nebo daňové identifikační číslo, je-li k dispozici, nebo jiný jedinečný identifikační kód na vnitrostátní úrovni;
b. v případě fyzických osob jméno a příjmení příjemce finančních prostředků;
c. částku obdrženou každým příjemcem, jakož i související opatření, na něž členský stát obdržel finanční prostředky v rámci tohoto nástroje.

Kromě toho se členské státy vyzývají, aby nad rámec požadavků nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost poskytly další informace o konkrétních projektech, které obdrží finanční prostředky z jejich plánu pro oživení a odolnost (např. místo, stav provádění, obdržená částka), které se pak rovněž zapracují do interaktivní mapy projektů podporovaných z Nástroje pro oživení a odolnost, která je k dispozici na internetových stránkách Nástroje pro oživení a odolnost.

Členské státy mohou zveřejnit seznam, který přesahuje minimální počet 100, který je stanoven nařízením o Nástroji pro oživení a odolnost.

Kdy podat zprávu

Novelizované nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost nestanoví pro členské státy konkrétní lhůtu pro aktualizaci údajů o (nejméně) 100 největších konečných příjemcích. Zavádí však povinnost členských států dvakrát ročně tyto zveřejněné údaje aktualizovat. Vzhledem k tomu, že Komise musí údaje centralizovat a zveřejňovat, vyzvala členské státy, aby aktualizovaly údaje zveřejněné na svých vnitrostátních portálech a aby tyto aktualizované údaje poskytly Komisi současně s podáváním pololetních zpráv, tedy v dubnu a říjnu.

Hlediska týkající se osobních údajů při zveřejňování údajů o 100 největších konečných příjemcích

V souladu s čl. 25a odst. 4 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a v zájmu zajištění proporcionality a ochrany soukromí by v případě, že jsou konečnými příjemci fyzické osoby, měl dotčený členský stát tyto informace odstranit dva roky od konce rozpočtového roku, v němž byly finanční prostředky vyplaceny konečnému příjemci. Toto ustanovení se použije pouze v případě zveřejnění osobních údajů, tedy pokud je konečným příjemcem fyzická osoba. Ustanovení se navíc nepoužije od data zveřejnění, ale „*dva roky od konce rozpočtového roku, v němž byly finanční prostředky vyplaceny konečnému příjemci*." To vyžaduje, aby údaje nebyly odstraněny dva roky po *zveřejnění*, ale dva roky od konce rozpočtového roku, kdy daný příjemce naposledy obdržel finanční prostředky z Nástroje pro oživení a odolnost.

Členské státy musí údaje aktualizovat dvakrát ročně a mohou se rozhodnout, že staré soubory údajů po dvou letech odstraní (pokud tyto soubory údajů neobsahují osobní údaje, v kterémžto případě by tyto údaje měly být odstraněny, viz předchozí odstavec). Komise připomíná, že záznamy je třeba uchovávat i po odstranění výše uvedených údajů z veřejně dostupných zdrojů v souladu s článkem 132 finančního nařízení, jak je rovněž uvedeno v čl. 11 odst. 1 písm. d) dohody o financování a případně v čl. 20 odst. 1 písm. d) dohody o půjčce.

Nicméně informace odstraněné na tomto základě by měly být i nadále brány v úvahu při výpočtu konsolidované částky obdržených finančních prostředků, pokud tatáž fyzická osoba obdrží další finanční prostředky.

Kromě toho se na Nástroj pro oživení a odolnost vztahuje několik výjimek ze zveřejňování údajů stanovených v čl. 25a odst. 3 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost s odkazem na čl. 38 odst. 3 finančního nařízení. Ty se týkají následujících případů:

- podpory na vzdělávání vyplacených fyzickým osobám a další přímé podpory vyplácené nejpotřebnějším fyzickým osobám, například nezaměstnaným a uprchlíkům (čl. 191 odst. 4 písm. b) finančního nařízení),
- veřejných zakázek velmi nízké hodnoty zadaných odborníkům, kteří byli vybráni na základě svých odborných schopností (čl. 237 odst. 2 finančního nařízení), a veřejných zakázek velmi nízké hodnoty, která nedosahuje částky 15 000 EUR (částky uvedené v bodě 14.4 přílohy I finančního nařízení),

- finanční podpory poskytnuté prostřednictvím finančních nástrojů ve výši nedosahující 500 000 EUR,
- rizika, že by zveřejněním u dotčených osob nebo subjektů byla ohrožena práva a svobody chráněné Listinou základních práv Evropské unie nebo že by byly poškozeny obchodní zájmy příjemců finančních prostředků.

V čl. 25a odst. 3 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost a v souladu se správní praxí se nevyžaduje zveřejňování informací o konečných příjemcích finanční podpory poskytnuté v rámci přímého řízení v případě částek nižších než 15 000 EUR (viz výjimka z povinnosti podávat zprávy podle finančního nařízení u „veřejných zakázek velmi nízké hodnoty zadaných odborníkům, kteří byli vybráni na základě svých odborných schopností (čl. 237 odst. 2 finančního nařízení) a veřejných zakázek velmi nízké hodnoty, která nedosahuje částky 15 000 EUR“).

V každém případě je nepravděpodobné, že by se příjemci takto nízkých hodnot dostali na seznam 100 největších konečných příjemců, který jsou členské státy povinny zveřejnit podle nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost.

Hlediska týkající se částek, o nichž mají být podávány zprávy při zveřejňování údajů o 100 největších konečných příjemcích

Částka finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost, kterou obdržel konečný příjemce podle čl. 25a odst. 2 písm. c), by měla být vykázána v EUR. Částky obdržené v jiných měnách by měly být převedeny na EUR podle posledního měsíčního přepočítacího koeficientu používaného Evropskou komisí (Inforeuro: https://commission.europa.eu/funding-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-inforeuro_cs), který je platný k datu podání zprávy, tj. platný přepočítací koeficient by měl být zvolen co nejblíže k datu podání zprávy.